

Introducere

După *Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1996), *tradiția* este definită drept „ansamblu de concepții, de obiceiuri, de datini și de credințe care se statornicesc istoricește în cadrul unor grupuri sociale sau naționale și care se transmit din generație în generație, constituind pentru fiecare grup social trăsătura lui specifică”, în timp ce *înnoirea*, reprezintă un „element care apare la un moment dat în procesul dezvoltării unui fenomen și care, în luptă cu elementele vechi, iese învingător.”

În muzică tradiția și înnoirea se reflectă mai ales în elementele limbajului muzical și anume: genuri, melodii, armonie, ritm, dinamică etc., lucrarea de față propunându-și să prezinte doar coordonatele generale și câteva detalii caracteristice unora dintre compozitorii epocii.

Tradițional, de exemplu în muzică, în perioada 1870-1915, ce face obiectul prezentului studiu, înseamnă: păstrarea genurilor (simfonice, vocal-simfonice, de cameră, lied, operă) în arhitecturile clasice, respectul față de armonia tonală, de echilibru între părțile creațiilor ca și între elementele ansamblului muzical, vocal-instrumental sau numai instrumental, fără excese în dinamica lucrărilor.

Aceste câteva trăsături ale tradiției se regăsesc mai mult sau mai puțin în creațiile compozitorilor studiați în funcție

de condițiile social economice în care au trăit, de evoluția culturii în țările ai căror reprezentanți sunt, de psihologia fiecăruia dintre ei etc.

Pe aceleași coordonate ale formei muzicale, melodiei, ritmului, armoniei, orchestrației, dinamicii etc. apar și înnoirile, acestea constând în linii mari în :

- extinderea tonalității prin apelul la modalism și la ritmurile specifice culturilor naționale sau orientale, exotice;
- renunțarea la formele arhitecturale clasice sau dimpotrivă, regândirea lor ca în *Octuorul opus 7* de George Enescu sau în *Simfonia de cameră* de Arnold Schönberg, în care cele patru mișcări înlănțuite, fiecare având totuși autonomia ei, formează în ansamblu o singură mișcare de sonată, monumental realizată.

Și excesele din domeniul dinamicii muzicale sunt pe lângă multe altele un exemplu de înnoire a muzicii scrise în această perioadă.

Evoluția procesului componistic universal trebuie analizată prin prisma cunoașterii condițiilor general istorice și interpretarea acestora în dialectica lor, muzica fiind o componentă a realității înconjurătoare, reflectând tumultuos tot ce preocupă omul, popoarele, omenirea.

Astfel, dezvoltarea artelor în Europa celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea se desfășoară sub semnul profundelor prefaceri sociale, politice și culturale, declanșate de revoluțiile de la 1848 care, străbătând această zonă geografică de la un capăt la altul, au mișcat întreaga lume civilizată, determinând reacții și presiuni specifice fiecărei țări în parte.

Construirea acestor noi direcții estetice se va accentua mai cu seamă după Comuna din Paris, 1871, și în ultima parte a secolului al XIX-lea, specificitatea națională fiind considerată printre altele o misiune de onoare pentru artă.